EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 16.7.2008
KOM(2008) 397 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN

om handlingsplanen för hållbar konsumtion och produktion samt en hållbar industripolitik

{SEK(2008) 2110}
{SEK(2008) 2111}

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN

om handlingsplanen för hållbar konsumtion och produktion samt en hållbar industripolitik

1. INLEDNING

Europeiska unionen har gjort stora insatser för att nå sina tillväxt- och sysselsättningsmål. Lissabonstrategin har gett betydelsefulla resultat[1]. Mer än sex miljoner arbetstillfällen har skapats de senaste två åren och arbetslösheten har sjunkit betydligt. Den europeiska industrin är konkurrenskraftig globalt och bidrar starkt till tillväxt och sysselsättning. Kommissionen har genom sin industripolitik skapat de rätta rambetingelserna för att bedriva företagsverksamhet i Europa.

Utmaningen är nu att integrera hållbarhetsperspektivet i bilden. Hållbar utveckling syftar till fortlöpande förbättring av livskvaliteten och välfärden för nuvarande liksom för kommande generationer[2]. Detta är ett av EU:s centrala mål. Men målet hotas av snabba världsomfattande förändringar, allt ifrån smältande polarisar till ökande efterfrågan på energi och resurser.

Dessa hot har ett direkt samband med vår livsstil. Vårt sätt att producera och konsumera bidrar till global uppvärmning, miljöförorening, materialanvändning och uttömning av naturresurser[3]. Konsumtionen i EU får återverkningar globalt eftersom EU är beroende av att importera energi och naturresurser. Dessutom är en allt större andel av de produkter som konsumeras i Europa producerade i andra delar av världen.

Det finns i dag ett större behov än någonsin att gå över till mer hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

En hel del kan göras för industrin och hushållen i EU med reella fördelar. Enligt den mellanstatliga panelen för klimatförändringar skulle 30 % av energianvändningen i byggnader kunna reduceras med ekonomisk nettovinst fram till 2030. Ett globalt tryck mot ökad resurseffektivitet skulle tillsammans med ansträngningarna att förbättra hållbarheten kunna bli en viktig källa till innovation och en viktig tillgång för industrins konkurrenskraft.

I detta dokument presenteras kommissionens strategi för att stödja ett integrerat angreppssätt i EU och internationellt i främjandet av hållbar konsumtion och produktion och en hållbar industripolitik för EU. Denna strategi kompletterar den nuvarande politiken för energianvändning, främst det energi- och klimatpaket som kommissionen antog i januari 2008.

Kärnan i handlingsplanen är en dynamisk ram för att förbättra produkternas energi- och miljöprestanda och väcka konsumenternas intresse för sådana produkter. Bland annat ska ambitiösa standarder fastställas för hela den inre marknaden, systematisk tillgång till incitament och upphandling ska garantera bättre produkter. Vidare ska kvaliteten på

---

1 Förslag till gemenskapens Lissabonprogram 2008–2010, KOM(2007) 804.

2 EU:s förnyade strategi för hållbar utveckling, Europeiska unionens råd, 10917/2006.

3 *Environmental Impact of PROducts (EIPRO)*, Gemensamma forskningscentret - IPTS; *National Accounting Matrix with Environmental Accounts (NAMEA)*, Europeiska miljöbyrån. Dessa studier visar att konsumtion som avser mat och dryck, bostäder (inklusive uppvärmning, vatten och hushållsapparater) samt resor svarar för 70–80 % av all miljöpåverkan i EU.

konsumentinformationen höjas genom enhetligare och enklare märkningsregler för att skapa en efterfrågan som stöder denna politik. Insatserna kommer framför allt att riktas mot produkter som har en betydande potential för att minska miljöpåverkan.

Det gäller att skapa en ”god cirkel”: att förbättra produkternas totala miljöprestanda under hela deras livscykel, främja och stimulera efterfrågan på bättre produkter och bättre produktionsteknik och hjälpa konsumenterna att göra bättre val genom enhetligare och enklare märkning.

Detta stöds och stärks genom insatser för att få till stånd en resurssnålare produktion och samtidigt uppmärksamma de internationella aspekterna.

2. EN DYNAMISK POLITISK RAM FÖR SMARTARE KONSUMTION OCH BÄTTRE PRODUKTER

Det finns redan ett antal politiska verktyg för att förbättra produkternas energi- och miljöprestanda. Genom direktivet om ekodesign[4] upprättas en ram för att fastställa krav på ekodesign för energianvändande produkter. I annan lagstiftning regleras särskilda aspekter av produkters livscykel, t.ex. avfall. De märkningssystem som fastställs i direktivet om energimärkning[5], förordningen om energieffektivitetsmärkning av kontorsprodukter[6], förordningen om miljömärke[7] och andra system som tagits fram av medlemsstater, återförsäljare och andra ekonomiska aktörer ger konsumenterna information om produkters energi- och miljöprestanda. Genom incitament och offentlig upphandling stimulerar medlemsstaterna bättre miljöprestanda. Förordningen om energieffektivitetsmärkning av kontorsprodukter ålägger också EU-institutionerna och myndigheterna i medlemsstaterna att köpa kontorsutrustning som uppfyller vissa krav på energieffektivitet.

Men ett antal brister begränsar möjligheterna för denna politik. Största delen av lagstiftningen om produkter gäller endast vissa aspekter av en produkts livscykel. Ekodesigndirektivet anlägger ett livscykelperspektiv, men miljöpåverkan från de energianvändande produkter som nu omfattas av direktivet står endast för 31–36 % av alla produkters miljöpåverkan[8]. Konsumentinformationen enligt EU:s politik har varit inriktad på energieffektivitet för hushållsapparater och kontorsutrustning enligt direktivet om energimärkning och programmet för energieffektivitetsmärkning av kontorsprodukter (Energy Star-programmet), eller också har den endast gällt ett begränsat antal produkter (förordningen om miljömärke). Slutligen är medlemsstaternas insatser inte samordnade.

På det hela taget saknas ett tillräckligt samband mellan frivilliga verktyg och lagstiftning, och potentiella samverkanseffekter mellan de olika verktygen utnyttjas inte tillräckligt. Tillämpningen är inte tillräckligt dynamisk och framåtblickande för att produkternas prestanda skulle utvecklas. Sinsemellan olika nationella och regionala strategier sänder

---

4 Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/32/EG av den 6 juli 2005 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energianvändande produkter (EUT L 101, 22.7.2005, s. 29).

5 Rådets direktiv 92/75/EEG av den 22 september 1992 om märkning och standardiserad konsumentinformation som anger hushållsapparaters förbrukning av energi och andra resurser (EGT L 297, 13.10.1992, s. 16).

6 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 106/2008 av den 15 januari 2008 om ett gemenskapsprogram för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning (EUT L 39, 13.2.2008, s. 1).

7 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1980/2000 av den 17 juli 2000 om ett reviderat gemenskapsprogram för tilldelning av miljömärke (EGT L 237, 20.9.2000, s. 1).

8 Se arbetsdokument från kommissionens avdelningar SEK(2008) 2110. Konsekvensanalys av en omarbetning av direktiv 2005/32/EG, tabell 3.

motstridiga signaler till producenterna, vilket leder till att den inre marknadens hela potential inte utnyttjas.

Den nya politiska strategin **integrerar** de olika politiska instrumentens potential och tillämpar dem **dynamiskt**.

Den omfattar följande åtgärder:

- Tillämpningsområdet för direktivet om ekodesign för energianvändande produkter utvidgas till att omfatta alla energirelaterade produkter. **Minimikrav** kommer att fastställas för produkter med betydande miljöpåverkan, och dessa krav kommer att inriktas på de viktigaste miljöaspekterna. För att marknaden ska få information om vilka produkter som har bäst prestanda kommer även avancerade **riktmärken** för prestanda på miljöområdet att fastställas. Återkommande **översyner** av minimikraven och de avancerade riktmärkena kommer att genomföras så att de anpassas till den tekniska utvecklingen och företagen får ett långtidsperspektiv på det regelverk som gäller för dem.
- **Produktmärkningen** enligt direktivet om energimärkning och förordningen om miljömärke kommer att vidareutvecklas och, efter en översyn av direktivet om ekodesign 2010, att vid behov kompletteras med ett direktiv om ekodesignmärkning för att ge konsumenterna information om produkternas energi- och miljöprestanda.
- Kriterierna för energieffektivitet och miljökriterierna enligt ovannämnda system kommer att användas för att etablera en harmoniserad grund för **offentlig upphandling** och för **incitament** från EU och dess medlemsstater. Detta kan råda bot på den bristande enhetligheten när det gäller stimuli och incitament på den inre marknaden.
- Ett antal andra insatser som syftar till **smartare konsumtion** kommer också att genomföras. Särskilt ska återförsäljare och producenter engageras för miljöanpassning av sin verksamhet och sina distributionskedjor, och konsumenterna ska uppmuntras till större medvetenhet och ett proaktivt beteende.

En brett register av miljöfrågor kan angripas genom denna politik. Om denna strategi tillämpas på produkter med betydande miljöpåverkan kan det ge väsentliga miljövinster och ekonomiska vinster. De föreslagna åtgärderna skulle t.ex. leda till att fler bostäder försågs med bättre fönster och isolering, så att hushållen kan minska sin energikonsumtion och sina direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser och samtidigt spara in uppvärmningskostnader.

Insatserna beskrivs mer utförligt nedan.

2.1. Direktivet om ekodesign

I direktivet om ekodesign anges bestämmelser för fastställande av krav på energianvändande produkter som ska garantera fri rörlighet för dessa produkter på den inre marknaden utifrån ett livscykelperspektiv. Direktivet innehåller inga direkt bindande krav för enskilda produkter men ger kommissionen möjlighet att tillsammans med en kommitté, efter konsekvensanalys och samråd med berörda parter, vidta genomförandeåtgärder för vissa produkter och deras miljöaspekter (energiförbrukning, avfallsproduktion, vattenkonsumtion, förlängning av livstiden).

Detta ekodesigndirektiv gäller i dag endast energianvändande produkter. Med målet att utvidga tillämpningsområdet även till andra produkter som har betydelse för miljön kommer produktdefinitionen att utvidgas så att den täcker alla energirelaterade produkter med undantag av transportmedel, som redan nu omfattas av särskilda politiska åtgärder och en särskild lagstiftning som syftar till att minska miljöpåverkan. Energirelaterade produkter är sådana produkter som påverkar energiförbrukningen när de används. I dessa ingår

energianvändande produkter och andra produkter, t.ex. fönsterramar, vars isoleringsegenskaper påverkar hur mycket energi som behövs för att värma upp och kyla ner byggnader, och vattenförbrukande apparater, vars förbrukning påverkar hur mycket energi som behövs för uppvärmning. På detta sätt kommer det att upprättas en gemensam ram i EU för att på gemenskapsnivå fastställa krav på ekodesign av dessa produkter och se till att lagstiftningen blir effektiv och enhetlig tack vare ett enhetligt synsätt.

Genomförandet kommer att framskrida enligt följande:

- Genomförandeåtgärder kommer att utarbetas för produkter som har betydande miljöpåverkan och en betydande potential för förbättring, och som även representerar väsentliga volymer i försäljning och handel. Befintlig gemenskapslagstiftning och självreglering inom EU kommer att beaktas. I fråga om de energianvändande produkter som omfattas av det nuvarande direktivet kommer utarbetandet av genomförandeåtgärder inte att påverkas av handlingsplanen.
- För de produkter som i dag faller utanför direktivets tillämpningsområde kommer ytterligare ett arbetsprogram att utarbetas i enlighet med direktivets föreskrifter, när det väl har ändrats.
- Alla genomförandeåtgärder kommer att prövas mot utförliga konsekvensanalyser och offentliga samråd och kommer att grundas på principen om teknikneutralitet.

Genomförandeåtgärderna kommer att ta hänsyn till miljöaspekterna under produkternas hela livscykel. Särskilt kommer produkternas energi- och resursanvändning att beaktas. Andra frågor, t.ex. behovet av att minska användningen av farliga material och knappa resurser, kommer vid behov att granskas.

För de produktgrupper som avses kommer det i genomförandeåtgärderna i enlighet med de befintliga bestämmelserna i direktivet att fastställas två prestandanivåer:

- **Minimikrav** som produkten måste uppfylla för att få släppas ut på den inre marknaden. Så vitt möjligt bör harmoniserade EU-standarder, helst baserade på internationella standarder, användas för att hjälpa tillverkarna att tillämpa dessa åtgärder.
- Avancerade **riktmärken** för miljöprestanda, för att marknaden tidigt ska informeras om högpresterande produkter som är tillgängliga på marknaden och om en eventuell framtida ändring av minimikraven. Att riktmärken ska fastställas föreskrivs redan i det nuvarande direktivet, och det kommer att tillämpas systematiskt i framtiden. Generellt sett bör riktmärkena motsvara den nivå som de bäst presterande produkterna på marknaden når upp till. Det blir **frivilligt** för industrin att nå upp till dessa riktmärken.

Eftersom avsikten är att produkterna fortgående ska förbättras kommer det i genomförandeåtgärderna också att anges ett **datum för översyn** av minimikraven och riktmärkena på grundval av den förutsebara tekniska förändringstakten för den enskilda produktgruppen. Detta kommer att garantera att minimikraven och riktmärkena ständigt är aktuella och ge företagen ett långtidsperspektiv på det regelverk de har att följa i framtiden.

Minimikraven och de avancerade riktmärkena för miljöprestanda kommer att integreras i märkningssystemet enligt nedanstående beskrivning. I detta syfte kan även medelgoda prestationsnivåer anges i genomförandeåtgärderna.

2.2. Märkning av produkter

Direktivet om energimärkning kommer i detta stadium att utvidgas till att täcka ett bredare produktspektrum, där också energianvändande och andra energirelaterade produkter ingår.

Lämpliga märkningskategorier kommer att fastställas i enlighet med resultatet av förfarandet i direktivet om ekodesign.

I genomförandeåtgärderna för direktivet om märkning kommer vid behov närmare bestämmelser för märkningens utformning att anges.

Märkningen kommer att användas för att visa dels energiförbrukning och energibesparing under användningstiden, dels andra relevanta och betydelsefulla miljöparametrar för produkten.

Ekomärkningen kompletterar i form av ett **frivilligt** märke den information som riktar sig till konsumenten. Den ska fungera som en angivelse av högsta kvalitet som talar om för konsumenterna vilka produkter som presterar på denna höga nivå när flera miljökriterier beaktas under produktens hela livscykel.

Förordningen om ekomärkning kommer att ses över i syfte att förenkla och förenhetliga förfarandet för att få använda ekomärket, och i syfte att utvidga produkttäckningen. Kriterierna för ekomärkning kommer även fortsättningsvis att omfatta ett brett spektrum av miljöaspekter. Dessutom kan nya ekomärkningskriterier utarbetas för att täcka de produkter som ännu inte omfattas av några ekodesignkrav. Tumregeln är att ekomärkningskriterierna för en produktgrupp ska fastställas på en sådan nivå att ca 10 % av produkterna på marknaden uppfyller dem.

Beslutsförfarandet enligt förordningen om ekomärkning kommer att hållas isär från motsvarande förfaranden enligt direktiven om ekodesign och ekomärkning, men tillämpningen av systemen kommer att vara nära sammankopplade för att data och vetenskapliga rön ska kunna användas effektivt och konsumenterna ska få konsekvent information. Fastställandet av kriterier enligt förordningen om ekomärkning kommer att generera kunskap för det analysarbete som ska utföras enligt direktivet om ekodesign i avsikt att fastställa minimikrav och riktmärken för miljöprestanda – och vice versa. För samma produktgrupper kommer även bedömningsmetoderna och tidtabellerna att sammanfalla.

2.3. Incitament

Ett antal medlemsstater erbjuder redan, i överensstämmelse med fördraget och reglerna om statligt stöd[9], incitament för utveckling och införskaffande av produkter med goda energi- och miljöprestanda och håller på att miljöanpassa sina upphandlingsrutiner för att uppmuntra till användning av sådana produkter. De kriterier som dessa produkter måste uppfylla för att komma i fråga för incitament eller offentlig upphandling varierar dock från land till land. Detta kan leda till en fragmentering av incitamenten på den inre marknaden för de berörda produkterna. Dessutom har potentialen för offentlig upphandling, som motsvarar 16 % av BNP i EU, endast utnyttjats marginellt.

För att undvika fragmentering och främja användning av produkter med höga energi- och miljöprestanda kommer det genom direktivet om märkning och efter en konsekvensanalys att fastställas en **harmoniserad grund** för **offentlig upphandling** och **incitament** från EU och dess medlemsstater (se ovan).

---

[9] Särskilt gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd (EUT C 82, 1.4.2008, s. 1).

När det gäller **offentlig upphandling** kommer genomförandeåtgärderna för direktivet om märkning att ange en av märkningsklasserna som nivå för tillåten offentlig upphandling. Denna nivå kommer att fastställas utifrån resultatet av konsekvensanalyser för de produktgrupper där fastställandet av en sådan nivå väsentligt skulle bidra till utnyttjande av stordriftsfördelar och främja innovation. Nivån bör motsvara den prestandaklass genom vilken den offentliga upphandlingen ger de bästa resultaten för att marknaden ska stimuleras att gå mot produkter med högre energi- och miljöprestanda, och som samtidigt garanterar att det råder tillräcklig konkurrens på marknaden, med beaktande av tillgången på produkter, och att de offentliga finanserna generellt sett inte belastas mer än med nuvarande upphandlingsregler (med hänsyn tagen till produktens hela livscykel).

När det gäller **incitament** kommer medlemsstaterna själva att få välja om och i vilken form de vill erbjuda incitament för att uppmuntra till användning av produkter med hög energi- och miljöprestanda, i enlighet med bestämmelserna i EU-lagstiftningen, särskilt i fråga om statligt stöd[10]. Men genomförandeåtgärderna för märkningsdirektivet kommer, med beaktande av resultaten av en konsekvensanalys, att ange en av märkningsklasserna som en nivå för medlemsstaters rätt att erbjuda incitament. Den kommer att ligga på en nivå över gemenskapens gällande miljökrav. Detta kommer att gälla för de produktgrupper där det finns belägg för att en fragmentering av incitamenten skulle kunna minska deras effektivitet. I princip skulle denna nivå motsvara nivån för offentlig upphandling, vilket skulle stärka åtgärdernas effekt.

Eftersom priset är en av de viktigaste faktorerna för inköpsval kan marknadsbaserade instrument också bidra till rätt prissättning och få miljökostnaderna inräknade, och därigenom öka spridningen av energi- och miljöeffektiva produkter. I detta avseende undersöker kommissionen bland annat olika alternativ för en översyn av energibeskattningsreglerna. Kommissionen har också inlett undersökningar för att analysera fördelarna och nackdelarna med eventuella skatterelaterade incitament på EU-nivå. Detta kommer att utgöra en grund för en bedömning av behovet av ytterligare initiativ för produkter som omfattas av EU-lagstiftning, särskilt direktiven om ekodesign och märkning eller förordningen om ekomärkning.

Dessa insatser kommer att stärkas och stödjas av följande:

2.4. Enhetliga data och metoder för produkter

För att genomföra denna politik behövs enhetliga och tillförlitliga data och metoder för att bedöma produkters övergripande miljöprestanda och deras marknadsgenomslag och för att övervaka utvecklingen. Vid behov bör data om produkter och deras miljöpåverkan som inbegärs och insamlas enligt olika ordningar utväxlas. Metoderna måste också vara kostnadseffektiva och lätta att tillämpa såväl för de politiska beslutsfattarna som för industrin.

Möjligheterna att använda harmoniserade europeiska standarder, företrädesvis sådana som bygger på internationella standarder bör utforskas, för att garantera ökad konkurrenskraft för industrin och goda relationer med tredjeländer och deras tillverkare.

2.5. Främja miljöanpassad offentlig upphandling

Miljöanpassad offentlig upphandling ska backas upp av *frivilliga* åtgärder, som ska fungera som ett komplement till ovanstående obligatoriska åtgärder, i överensstämmelse med reglerna för den inre marknaden. Kommissionen kommer att erbjuda vägledning och verktyg för att offentliga myndigheter ska kunna miljöanpassa sina upphandlingsrutiner. Bland annat ska

---

[10] Se fotnot 9.

riktgivande mål ställas upp utgående från resultaten i de bäst presterande medlemsstaterna, och förlagor till offertspecifikationer kommer att utarbetas i överensstämmelse med inremarknadslagstiftningen. En samarbetsprocess ska inledas med medlemsstaterna för att fastställa och avtala om gemensamma kriterier för miljöanpassad offentlig upphandling av varor och tjänster, vilka ska godkännas för användning i nationella handlingsplaner och i vägledningar om miljöanpassad offentlig upphandling. Bevakningen av målen kommer att grundas på hur dessa kriterier uppfylls. Frivilliga gemensamma kriterier för miljöanpassad upphandling kommer att fastställas för tjänster och för de produkter där obligatoriska nivåer enligt avsnitt 2.3 inte kommer att fastställas eller ännu inte har fastställts.

De gemensamma kriterierna ska baseras på riktmärkena för miljöprestanda och relevanta märken. I ett särskilt meddelande om miljöanpassad offentlig upphandling ges en närmare beskrivning av dessa åtgärder.

2.6. Arbeta med återförsäljare och konsumenter

Återförsäljarna har goda möjligheter att påverka utvecklingen mot hållbarare konsumtion genom sin egen verksamhet, sina leveranskedjor och sitt eget konsumentbeteende. Återförsäljarna och producenterna ser i allt större utsträckning hållbarheten som en betydelsefull möjlighet för deras företag att öka sin tillväxt och konkurrenskraft och bli bättre på innovation. Men det behövs fler ansträngningar för att minska miljöpåverkan från återförsäljningssektorn och dess leveranskedja, främja hållbarare produkter och ge konsumenterna bättre information. För att detta mål ska nås kommer även andra intressenter att engageras, bl.a. producenter, konsumenter och icke-statliga organisationer.

Ett återförsäljarforum håller på att inrättas. Det kommer att fungera som en plattform för att

- kartlägga de områden som behöver åtgärdas och fastställa grundnivån för befintliga initiativ,
- sprida goda exempel, ge befintliga initiativ större geografisk spridning och försöka ta nya initiativ, och
- rapportera individuellt om resultaten av deras insatser.

Målet är att enskilda stora återförsäljare ska göra åtaganden om ett antal ambitiösa och konkreta insatser med klara mål, tidsgränser, förväntade resultat och övervakningsindikatorer.

Dessa åtaganden ska ses som ett svar på kommissionens uppmaning till företagen att öka sitt engagemang för företagens sociala ansvar som det beskrivs i kommissionens meddelande från 2006[11].

EU:s konsumentpolitik kan tillhandahålla marknadsinstrument som stärker konsumenternas ställning när det gäller att göra val som är hållbara ur ett miljöperspektiv. Kommissionen kommer därför också att stödja insatser för att öka konsumenternas medvetenhet och hjälpa dem att göra mer välunderbyggda val. I detta syfte ska det tas fram verktyg för att informera ungdomar och öka deras medvetenhet[12] och utbildningsmoduler för vuxna om hållbar konsumtion på Internet[13].

---

11 Göra Europa till ett kompetenscentrum för företagens sociala ansvar, KOM(2006) 136.

12 Här kan den europeiska skolkalendern användas.

13 Detta som en del av EU:s webbaserade konsumentutbildningsverktyg Dolcetta.

3. RESURSSNÅLARE PRODUKTION

Ramregelverket för produktionsprocesser är väl etablerat på EU-nivå. Det omfattar regler bl.a. för industriutsläpp[14] och systemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser[15]. Men vi behöver påskynda utvecklingen av resurssnåla och miljöinnovativa produktionsprocesser, minska beroendet av råvaror och uppmuntra till optimal resursanvändning och resursåtervinning.

I denna handlingsplan föreslås ett antal integrerade insatser som ska komplettera och samverka med politiken för smartare konsumtion och bättre produkter enligt beskrivningen i föregående avsnitt, genom att *utvidga, förstärka och påskynda dess effekter*.

Insatserna inriktas på följande tre områden:

3.1. Öka resurseffektiviteten

Resurseffektivitet bidrar till målet att skapa mer värde med användning av mindre resurser. I EU har resursproduktiviteten (mätt i BNP per resursanvändning, €/kg) ökat med 2,2 % årligen i reala termer under de tio senaste åren. Detta betyder att EU har lyckats stabilisera resursanvändningen i en växande ekonomi, till stor del tack vare effektivitetsförbättringar i produktionen och tjänstesektorns växande andel av ekonomin. Ökningen i resursproduktiviteten bör fortsätta åtminstone i samma takt som detta EU-genomsnitt.

Fler verktyg kommer att utarbetas för att övervaka resurseffektiviteten, sätta riktmärken för den och främja den. Detta ska göras med beaktande av livscykelperspektivet och med hänsyn tagen även till handeln. I ett senare skede blir det fråga om utförliga materialbaserade analyser och mål med utgångspunkt i betydelsen för klimatet och tillgången till naturresurser.

3.2. Stödja miljöinnovation

Innovation inom miljövaror och miljötjänster är en viktig förutsättning för att denna plan ska kunna genomföras och spelar en nyckelroll inom innovationspolitiken. En av de indikatorer som kan användas för att mäta innovationsnivån är antalet patent på ett visst område. Enligt OECD ökar antalet patent inom miljöinnovation i EU, och de medlemsstater som ligger främst har beviljat 3,5 patent per BNP-miljard (i euro).

Inom ramen för EU:s övergripande forsknings- och innovationspolitik med dess olika instrument kommer det att utarbetas särskilda verktyg för miljöinnovation, för att stödja och övervaka den, fastställa riktmärken för den och främja spridningen av dess produkter i EU.

Ett EU-omfattande system för verifiering av miljöteknik kommer att inrättas. Syftet är att få tillförlitlig verifiering från tredje part av ny tekniks prestanda och potentiella miljöeffekter. Det kommer att vara ett frivilligt och delvis självfinansierat system som grundas på ett regelverk. Det kommer att bidra till att skapa förtroende för ny teknik på marknaden.

---

[14] Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar), KOM(2007) 844, 21.12.2007.

[15] Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen (EUT L 275, 25.10.2003, s. 32).

3.3. Öka industrins miljöpotential

Se över EMAS-förordningen

Gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (EMAS)[16] hjälper företag att optimera sina produktionsprocesser så att miljöpåverkan minskar och resurserna används mer effektivt. EMAS fungerar som en frivillig miljölednings- och miljörevisionsordning.

För att dess potential att förbättra resurseffektiviteten i produktionsprocesser ska kunna utnyttjas fullt ut kommer ordningen att ses över till väsentliga delar så att företagens deltagande ökar och den administrativa bördan och kostnaderna för små och medelstora företag reduceras.

Utarbeta industripolitiska initiativ för miljöindustrin

Miljöindustrin[17] bidrar till att förbättra ekonomins energieffektivitet och miljöprestanda.

För att stödja miljöindustrins konkurrenskraft och bidra till att den traditionella industrin tar till sig dess produkter och tjänster kommer det att utarbetas särskilda initiativ för miljöindustrin. Dessa initiativ ingår i genomförandet av Europeiska kommissionens industripolitik[18]. I detta syfte kommer det att genomföras en omfattande kartläggning av hinder i form av regleringsbrister och marknadsmisslyckanden som försämrar miljöindustrins konkurrenskraft och spridningen av dess produkter och tjänster till andra sektorer i ekonomin. Frågor som kommer att granskas är den inre marknaden och bättre lagstiftning, standardisering och tillgång till finansiering. Informations- och kommunikationsteknikens potential att leverera hållbara lösningar kommer att undersökas[19]. Särskild vikt kommer att läggas vid de prioriterade områden som anges i pionjärmarknadsinitiativet.

Hjälpa små och medelstora företag

Bristande information, otillräcklig expertis och knappa ekonomiska och personella resurser gör det svårt för de små och medelstora företagen att fullt ut utnyttja de affärsmöjligheter som en sund företagsmiljö erbjuder.

Mellan 2005 och 2007 tog kommissionen fram en del initiativ till att stödja små och medelstora företag i EU och bl.a. förbättra deras miljöprestanda[20]. Ytterligare åtgärder togs med i det kommande förslaget till lagstiftning om småföretag för EU[21]. Bland annat kommer *Enterprise Europe Network* att bidra till att öka medvetenheten och sprida know-how och expertkunskap som genererats av andra EU-program och initiativ på miljö- och energiområdet.

---

16 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 761/2001 av den 19 mars 2001 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (EMAS) (EGT L 114, 24.4.2001, s. 1).

17 Miljöindustri är ”verksamhet som producerar varor och tjänster för att mäta, förebygga, begränsa, minimera eller avhjälpa miljöskador på vatten, luft och jord, och problem i anslutning till avfall, buller och ekosystem” (Eurostat/OECD 1999). Här ingår bl.a. hantering av avfall och avloppsvatten, förnybara energikällor, miljörådgivning, luftföroreningar och luftkontroll samt miljöanpassat byggande.

18 Genomförandet av gemenskapens Lissabonprogram: En politik till stöd för EU:s tillverkningsindustri – mot en mer integrerad industripolitik, KOM(2005) 474.

19 Hur informations- och kommunikationstekniken kan bidra till ökad energieffektivitet, KOM(2008) 241 slutlig.

20 Små, rena och konkurrenskraftiga. Ett program för att hjälpa små och medelstora företag att följa miljölagstiftningen, KOM(2007) 379.

21 Tänk småskaligt först. En ”Small Business Act” för Europa, KOM(2008) 394.

4. GLOBALA MARKNADER FÖR MILJÖMÄSSIGT HÅLLBARA PRODUKTER

Förutom de centrala handlingslinjer som beskrivs ovan kommer även verksamhet att bedrivas på global nivå. Den kommer att bygga på befintliga initiativ som den tematiska strategin om hållbar användning av naturresurser, den globala fonden för energieffektivitet och förnybar energi, och förordningen om skogslagstiftningens efterlevnad samt förvaltning av och handel med skog. Utöver dessa insatser kommer kommissionen att inrikta sig på följande:

- Stödja synsättet att internationella klimatförhandlingar bör föras sektorsvis som en del av och ett komplement till en bredare internationell överenskommelse avseende klimatförändringar för perioden efter 2012. De statliga myndigheterna och industrin har börjat anta ett sektorsbaserat synsätt och har även börjat förbinda sig för särskilda riktmärken för utsläpp eller energieffektivitet. Detta kommer att hjälpa utvecklingsländerna att vidta åtgärder inom specifika sektorer som kan bromsa de ökade utsläppen, så att de inom vissa sektorer kommer att avvika markant från genomsnittsnittsnivån. Det kommer också att hjälpa industrin att minska utsläppen och eventuellt åtgärda det s.k. koldioxidläckaget. Kommissionen kommer att stödja utvecklingen av ett sådant synsätt i samband med framtida internationella förhandlingar som rör klimatförändringen. Insatserna kommer även att omfatta kapacitetsuppbyggnad i nya ekonomier och kartläggning av de centrala element som är nödvändiga för att bygga in sektorsprincipen i FN:s klimatram för tiden efter 2012.

- Främja goda lösningar internationellt. Hållbar konsumtion och produktion kommer att främjas som en del av FN:s tioåriga ramprogram för hållbar produktion och konsumtion (Marrakechprocessen). Dessutom görs insatser för att stärka partnerskap t.ex. genom Switchprogrammet i fråga om partnerskapet mellan EU och Asien och stödja internationella rundabordssamtal och paneler. På initiativ av Europeiska kommissionen beslutade dessutom G8-länderna tillsammans med Kina, Indien och Sydkorea den 7 juni 2008 att gemensamt upprätta ett internationell partnerskap för samarbete kring energieffektivitet (IPEEC).

- Främja internationell handel med miljövänliga varor och tjänster. Liberalisering av handeln med miljövaror och miljötjänster kan bidra till att sprida grön teknik och på så sätt stödja anpassningsprocessen mot en ekonomi med låg koldioxidproduktion samtidigt som EU:s konkurrenskraft i miljösektorerna byggs upp och vidareutvecklas. EU fortsätter att verka för en liberalisering av handeln med miljövaror och miljötjänster i WTO-förhandlingarna om utvecklingsagendan från Doha och i samband med bilaterala handelsförhandlingar. Detta bör i möjligaste mån ske på grundval av internationella standarder. Genom direktivet om ekodesign kommer det att utarbetas miljö- och energieffektivitetsstandarder för flera produkter. Detta kan bana väg för internationella standarder och bidra till att skapa exportmarknader för ledande europeiska företag. Handelspolitiken och näringslivsdialogen bör bidra till denna process.

5. SLUTSATSER OCH FÄRDPLAN

I detta meddelande presenteras ett integrerat åtgärdspaket för att åstadkomma hållbarare konsumtion och produktion samtidigt som den europeiska ekonomins konkurrenskraft förbättras. Det bygger på flera politiska initiativ från EU. Genom den förnyade strategin för en hållbar utveckling har hållbar konsumtion och produktion konstaterats vara en av de viktigaste utmaningarna för Europa. Gemenskapens Lissabonprogram för 2008-2010 har främjandet av en industripolitik som är inriktad på hållbarare konsumtion och produktion som en viktig handlingslinje.

Följande dokument åtföljer denna handlingsplan:

- Ett förslag till utvidgning av direktivet om ekodesign
- Ett förslag till översyn av förordningen om ekomärke
- Ett förslag till revidering av EMAS-förordningen
- Ett meddelande om miljöanpassad offentlig upphandling

Dessa kommer snart att följas av nedanstående:

- Ett förslag till översyn av direktivet om energimärkning.
- Ett förslag till en förordning om ett system för verifiering av miljöteknik.
- Återstående insatser följer senare under 2008 och 2009. Dessa inriktas på att förbättra resurseffektiviteten, stödja miljöinnovation, utarbeta industripolitiska initiativ för miljöindustrin, stödja sektorsbaserade förhandlingar, främja goda lösningar internationellt samt främja internationell handel med miljövänliga varor och tjänster.

Kommissionen kommer att granska resultaten och rapportera om genomförandet av handlingsplanen år 2012. Kommissionen kommer då också att särskilt granska om det behövs ytterligare åtgärder för en bättre energi- och miljöprestanda för produkter, särskilt genom en utvidgning av direktiven om ekodesign och märkning till att omfatta produkter som inte är energirelaterade.